

Izdaja, izvezni ponedeljek vsak dan zjutraj. Uredništvo: ...

EDINOST

Posamezne številke v Trstu in okolici po 20 cent. — Oglasi se računajo v ...

Sporazum in naša manjšina

Nedavno je zboroval v Zürichu odsek za manjšinska vprašanja Uruženja za Društvo narodov. Le en pogled na položaj naše slovenske narodne manjšine v Italiji nam že pravi, kako ogromno delo ima pred seboj to Uruženje, da se v vseh državah, ki so jim priključene drugodne narodne manjšine, uveljavi načelo, po katerem se morajo narodne manjšine priznavati kot kulturne in narodne enote.

Tudi mi smo med takimi narodnimi manjšinami. V kričečem nasprotstvu z načelom, čegar splošno uveljavljanje je Društvo narodov glavna naloga, nam je ista Italija, ki je soustanoviteljica in članica istega Društva narodov, odvzela naše ljudsko soštvo, — da niti ne govorimo o srednjem in strokovnem — torej glavno obdobje naše kot narodne in kulturne enote.

Namen, ki ga zasleduje naša državna uprava s to šolsko politiko na ozemlju naše narodne manjšine, je — kakor že rečeno — v strogem navzkrižju z označenim načelom, ki si ga je usvojilo Društvo narodov kot svojo glavno nalogo. Namen naše uprave je jasen, na dani je. Saj ga ne prikrivajo niti naši gospodarji sami. Vedno govorijo, ali so vsaj govorili doslej, da je asimilacija naše narodne manjšine državna potreba radi nje varnosti na zunaj.

Da-li pa tudi resnično dosežejo ta namen, je drugo odprto vprašanje. Proti temu govori moč nacionalne ideje, ki pobuja in ohranja sočustvovanje soplemenjakov te naše narodne manjšine onkraj državne meje. To čustvovanje izvira iz narave. Zato ni proti njemu nobene državne in politične meje. Uspeh boja proti naravi je vsaj zelo dvomljiv. Potem pa se to sočustvovanje soplemenjakov onkraj meje po velikem dogodku iz zadnjih dni — po prijateljskem sporazumu med Italijo in Jugoslavijo — prav gotovo še poglobi. In to ne samo v masah naroda, ampak tudi v odgovornih krogih, ker se v današnjih demokratičnih časih ne more nobena vlada ustavne države odtegniti pritisku javnega razpoloženja. Pri tem je še posebno uvaževanja vredno dejstvo, da je sočustvovanje in zanimanje na oni strani za usodo soplemenjakov v Italiji s sklenjenim prijateljskim sporazumom med obema državama zadobilo novo veliko etično in tudi stvarno podlago. Ljudje onkraj meje bodo argumentirali: ko smo si postali prijatelji, ko si hočemo biti za daljše čase zavezniki in medsebojni podpiratelji, ko hoteta obe državi vzajemno skrbeti za svojo varnost pred vsimi nevarnostmi od zunaj, bi bilo enostavno nerazumljivo, nezmi-

selno, naravnost nedostopno zdravemu človeškemu razumu, pa tudi škodljivo, če bi Italija v imenu svoje varnosti hotela dušiti soplemenjake naroda, ki mu je postala prijateljica in zaveznica radi svojih velikih koristi in posebno še radi svoje varnosti! To bi bilo proti vsaki zdravi logiki, proti najenostavnejšemu razumu, proti vsakemu pravilnemu razumevanju svoje koristi in pa namena, radi katerega se je sklenil sporazum!

Pa še neko drugo dejstvo je tu, ki ga mi odgovornim činiteljem v naši državi pokladamo v najresnejše razmišljanje, da bodo razumeli, da delo asimilacije in izkoreninjenja našega življa ne bo tako lahko, kakor si morda domišljajo razgrete glave v Italiji. Ne le, da se vsled sklenjenega sporazuma med Jugoslavijo in Italijo — v katerem vidi javno mnenje na oni strani veliko žrtev na korist Italije — sočustvovanje in zanimanje za soplemenjake na tej strani poglobi, marveč je tudi gotovo, da se v naši narodni manjšini še bolj oživi zavest etične pripadnosti k svojemu plemenu. V tem smislu glasijo poročila, ki nam prihajajo od raznih strani in ki zatrjujejo, da so se naši ljudje — posebno pa v narodno najbolj ogroženih krajih — jeli moralno in duševno zopet vzravnavati, ker se nadejajo zboljšanja svojega položaja ravno vsled sklenjenega sporazuma.

Delo asimilacije ne bo torej tako lahko in njega uspeh je vsaj zelo dvomljiv, če ne izključen. To dejstvo pa postavlja dve veliki vprašnji. Prvo bi bilo — kar pa mi najodločneje zanimajo — ali bi bilo res ustrezno varnosti italijanske države, če to svojo slovensko manjšino raznarodni, ko vendar ti slovenski državljani vedno manifestirajo svojo voljo, da bi bili lojalni državljani?! Drugo vprašanje pa je, ali bi bila modra in smotrna državna politika, ki bi radi tako dvomljivega ali celo izključnega uspeha hotela škoditi zares velikemu namenu, ki ga hoče doseči s sklenjenim prijateljskim sporazumom?! Po sebi se, če hoče doseči neskaljen sporazum tudi med narodom in narodom! In to mora hoteti, da bo sporazum na trdnih podlagah in trajen. Kajti — ponavljamo — v sedanjih časih demokracije je razpoloženje javnosti činitelj, ki neizbežno silno vpliva tudi na smerne državne politike!

Vsi razlogi — etične in stvarne naravi — razlogi pameti in koristnosti govorijo torej za to, da se državna politika Italije odreče misli na raznarodovanje naše slovenske narodne manjšine in da svojo manjšinsko politiko uravnava v smeri, da bo zadovoljstvo našega naroda v Italiji ugodno vplivalo na razpoloženje onkraj meje napram tej naši državi!

tehnično pripravo načrta za razlagatev washingtonske pomorske pogodbe na države, ki te pogodbe niso podpisale. Na tej konferenci so zastopane Rusija, Belgija, Brazilija, Španija, Anglija, Francija, Italija, Japonska, Švedska, Čehoslovaška, Argentina, Čile, Danska, Grčija, Norveška in Nizozemska. Navzočne delegate je pozdravil predsednik izredne komisije pokrajina Rina.

Politični položaj v Beogradu

V soboto bo zbornica razpravljala o sporazumu z Italijo — Prihod radičevcev v Beograd

BEograd, 14. Situacija v Beogradu poteka normalno. Govori se, da je za danes pričakovana ratifikacija sporazuma z Italijo namenoma izostala. Gosp. Pašić je ozdravel in bo danes nastopil svojo službo, g. Ninčić pa je še bolan. Vsled te boleznice je odložilo tudi delo odbora za ratifikacijo konvencije z Italijo in Romunijo in sicer do sobote. Za slučaj, da ne bi g. Ninčić do sobote ozdravel, so se ministri včeraj dopoldne sporazumeli, da bo zastopal g. dr. Ninčića v narodni skupščini gosp. dr. Perić.

Ker je ratifikacija sporazuma z Italijo v poslednjem trenutku odgojena, je pozval dr. Ninčić, ki je še toliko bolan, da ne more zapustiti postelje, k sebi g. Summonteja, italijanskega opravnikarja poslov in generala Bodrovo in ju obvestil, da odložitve ratifikacije ne bo vplivala na sporazum.

Snoči je prišla vest iz vodstva HRSS, ki je telegrafično bila dostavljena voditeljem opozicije v Beogradu, da je razpoloženje radičevcev za prihod v Beograd veliko. Radič je odredil, da se čim prej pošlje par delegatov v Beograd, da zruši vlado in da stori vse ostalo. Po že doseženem načelnem sporazumu med opozicijo, se mora to zgoditi čim prej. Opozicija misli, da je to pozitivno. Vlada večina se ne razburja, in ne veruje v prihod radičevcev. Od nekod je prišla vest o diktaturi, ako bi opozicija hotela sestaviti vlado. To pa se ne veruje.

Trgovinska pogodba med Italijo in Jugoslavijo

BEograd, 14. V vseh ministrstvih, ki so zainteresirana na bodoči trgovinski pogodbi — Italijo, se vrše konference radi določitve stališča v posameznih vprašanjih, o katerih se bo razpravljalo v plenumu in v odsekih jugosl. in italijanske delegacije. Jugoslovensko stališče bo baje to, da se dajo Italiji največje carinske koncesije in sicer v garancijah, danih v trgovinskih pogodbah, sklenjenih z drugimi državami. Razpravljalo se bo tudi o zavarovalnici Assicurazioni Generali, ker je treba urediti izplačilo jugosl. zavarovancem. Govorilo se bo tudi o vlogah kreditnih zavodov v Dalmaciji. Delegacija bo ugotovila tudi škodo internirancev.

V delegaciji za sklepanje trgovinske pogodbe z Italijo so bili včeraj dopoldne v sporazumu z ministrstvom poljoprivrede, trgovine in industrije, prometa in financ imenovani sledeči delegati: gg. dr. Otokar Rybář, pooblaščen minister, Sava Kukić, direktor caria in dr. Milan Todorević ter dr. Milivoj Savić, načelnika ministrstva trgovine. Kot eksperti so jim dodeljeni gg. dr. Smid, Anton Panić, načelnika ministrstva, Nika Verona, načelnik prometnega ministrstva, Aleksa Pajević in dr. Milivoj Stojković, načelnika ministrstva poljoprivrede. Marko Bauer, tajnik zveze industrijalcev v Zagrebu, dr. Gregurić, tajnik centralne industrijske korporacije v Beogradu, Milan Antula, tajnik ministrstva trgovine, dr. Hadži, podravatelj podružnice I. hrvatske štedionice v Beogradu in dr. Dušan Pašić, kot sekretarji pa bodo fungirali gg. Vladimir Gerasmović, dr. Milutin Bošković, Milorad Petrović in Avgust Benković.

Norveška priznala sovjetsko Rusijo

KRISTIANIJA, 14. Glavno glasilo delavske stranke na Norveškem javlja, da je Norveška priznala sovjetse «de jure» pod istimi pogoji, kakor je to storila Anglija. List dostavlja, da je pogodba že sestavljena in da manjko še samo podpis.

MOSKVA, 14. Norveška je priznala «de jure» Zvezo sovjetskih in socialističnih republik.

Ruska vlada odslavila japonskega konzala v Vladivostoku

MOSKVA, 14. Zveza ruskih sovjetskih in socialističnih republik je odslavila japonskemu konzulu v Vladivostoku spomenico, v kateri poudarja: Ker ni imel predlog Zveze za proučitev vprašanj, ki so na poti obnovitvi normalnih odnosov, nikakega uspeha, izjavlja sovjetska vlada, da ne vidi nikake potrebe, da bi bivala na ozemlju Zveze japonske osebe z uradnimi funkcijami; poleg tega manjka načelo reciprocitete in odnosi med državama niso ravno usodni.

Strašen pokolj separatistov v Palatinatu

Srednjeveški prizori — Preko 40 mrtvih

BERLIN, 14. O borbi, ki je izbruhnila predvčeršnjim v Pirmansensu med meščanstvom in separatisti, prihajajo grozne podrobnosti. V Berlinu se je smatralo gibanje, ki se je razširilo tudi na Kaiserlauthern, za nekako osvobodilno vojno. Samo v Pirmansensu je bilo ubitih preko 40 oseb.

Povod borbi je dalo poveljstvo separatistov, ki je hotelo preprečiti izhajanje nemških časopisov, kljub temu, da se je prebivalstvu posrečilo izpolniti tozadevno dovoljenje. Separatisti so vdrli v tiskarno lista «Pirmansenser Zeitung», da bi preprečili njega izdajo. Ta nasilni čin je silno razdražil prebivalstvo.

Popoldne se je začela zbirati pred palačo, kjer je bilo nastanjeno poveljstvo separatistov, velika množica ljudstva. Delegacija meščanov se je podala na razgovor s člani separatistične vlade, da bi slednji nekaj ukrenili, da bi pomirili razjeto prebivalstvo. Separatisti niso hoteli o tem nič slišati.

Prvi strelci

Nenadoma je bilo iz palače izpaljenih proti množici, ki je bila zbrana na trgu, več strelcov iz pušk, ki so zahtevali šest žrtev. Ta odgovor je vzbudil med ljudstvom velikansko ogorčenje. Močne gručice so skušale vdreti v palačo, čeprav so bili separatisti izborna oboževani. Nastala je silna gnječa okrog vrat, ki jih pa ni bilo mogoče ulomiti. Navalujoči množici so se postavili v bran gasilci, ki so preprečili, da niso naskakovalci vdrli v palačo skozi okna. Začelo se je pravcato obleganje, pri katerem so se oblegovanci posluževali raznih sredstev; metali so ročne granate in streljali proti palači. Ker tudi s tem niso mogli izsiliti vzhoda v palačo, so naskakovalci jeli graditi okrog palače barikade iz grmade, katere so polili z bencinom.

Zavzetje palače

Ognjeni jeziki so odbili palačo od vseh strani. Silna vročina in dušič dim je prisilil branitelje, da so se umaknili v notranjost poslopja. Tedaj so oblegovanci ponovili naskok ter vdrli v palačo. Separatisti so se hoteli podati ter prositi milosti. Bilo je prepozno. Vnela se je kruta borba moža proti možu.

Kruti prizori

Končno so bili vsi separatisti, ki niso padli v borbi, izgnani iz palače, kjer jih je doletela strašna usoda. Razjarjena množica jih je drugega za drugim pobila in poklala s sekirami in z noži. Odigrali so se prizori nezlaslilane krutosti. Strašno razmesarjena trupla separatistov so bila po-

Razprava o MacDonaldovih Izjavah v angleški doljni zbornici

Baldwin o odnosih napram Rusiji

LONDON, 14. V svojih ugovorih k včerajšnjim izjavam ministrskega predsednika je sinoči Baldwin na široko izkoristil razlog, da je program delavske stranke pomanjkljiv in da ne vsebuje nič novega. Kar se tiče francosko-angleškega razmerja, sledi MacDonald politiki konservativcev, kjer ne predlaga pretizposelnosti konkretnih zdravil, kakor bi to mogel biti protekcionizem, ampak je preizkušena blažila sredstva. Pri tem se je Baldwin poglobil tudi v vprašanje odnosov napram Rusiji.

«Po mojem mnenju — je rekel Baldwin — je bila zmotna priznati sovjetsko vlado brez predhodnih pogajanj. Italijani, ki so postopali baš nasprotno, so dobili svoje koncesije pred priznanjem in jaz mislim, da bi bilo velikanskega pomena za zbornico, ako bi vlada mogla objaviti pogodbo, sklenjeno med Italijo in Rusijo. Hočemo vedeti, kaj je dosegla Italija, in ako je res, da so dobili Italijani posebne koncesije z ozirom na njihovo plostvo v Črnem morju. V času, ko sem bil minister za trgovino so napadi obmorskih držav na položaj naše trgovske mornarice povzročali Angliji največje skrbi. Upam, da bo vlada skrbno pazila ter obvarovala našo mornarico vsake nesreče, ki ji grozi radi konkurence drugih obmorskih držav, ter da se bo zastopala vsakterim privilegijem drugim državam, kateri ne bodo podeljeni tudi nam.»

Baldwin je opozoril vlado, da naj si ne dela nikakih iluzij z ozirom na trgovino z Rusijo. Nemčija, ki je sosedja z Rusijo in ki jo dobro pozna, je dobila koncesije ter se navezala nanjo z vso vztrajnostjo in zmožnostjo, ki jo premore za sklepanje kupčij; sedaj pa se odteguje po popolnem neuspehu. Asquith se je nato v svojih izjavah k programu laburistične vlade sicer izrekel za priznanje Rusije, a je zastopal mnenje, da je MacDonaldov govor izveček liberalnega in konservativnega programa. Na te napade je odgovoril Clynes, minister kraljeve hiše, da je zboljšanje odnosov napram Franciji zasluha laburistične vlade, ter je opravičeval priznanje Rusije na način, kakor se je izvršilo. To priznanje namreč nikakor ne pomeni vdaže sovjetom, ampak predstavlja korak naprej proti resničnemu sporazumu. Clynes ni podal nikakih novih izjav, ampak se je zadovoljil s tem, da je ponovil to, kar je rekel včeraj MacDonald.

metana v ogenj. Na ta način je bilo umorjenih kakih 30 separatistov, med njimi njih vodja Schwabb, načelnik avtonomne vlade v Pirmansensu. On je bil baje kriv ljudskega ogorčenja, ki je imelo tako strašne posledice. Tudi njegov pobočnik je bil ubit.

Vladna palača je popolnoma zgorela; pokonci so ostali le ozgani zidovi.

Ponoči in v prvih jutranjih urah se je nadaljevala neizprosnna gonja proti znanim separatistom. Nacionalisti so jih iskali v njihovih stanovanjih, toda separatisti so večinoma pobegnili v Kaiserlauthern, kamor se je gibanje tudi razširilo.

Spopadi v Kaiserlauthernu

Gibanje se je začelo radi aretacije nekoga meščana. Dva separatista sta hotela aretirati prostovoljnega stražnika, spadajočega k zboru stražnikov, ki ga je svojačasno ustanovilo prebivalstvo. Nekateri stražniki so prihiteli tovarišu na pomoč, da bi ga iztrgali iz rok separatistov. Nastala je borba, tekom katere je bilo proti prostovoljcem izpaljenih več revolverskih strelcev; en prostovoljec je padel smrtno zadet. Vest o tem dogodku se je bliskovito raznesla po mestu. Tovarne, trgovine in šole so bile nemudoma zaprte, vsi zvonovi so jeli biti plat zvona. Meščanstvo se je jelo goroče zbirati pred vladno palačo. Prišlo se je živahno streljanje; pri tem je bilo pet separatistov ranjenih, en policijski agent pa ubit.

Posredovanje zasedbenih oblastev

Ker je v vladni palači nastanjeno tudi francosko poveljništvo, so zasedbena oblastva preprečila, da bi prišlo do hujših spopadov. Marokanske čete so takoj zaprle vhod k palači ter razgnale množico. Tekom izgrediv je bilo ubitih in ranjenih več oseb.

Francoski delegat je izjavil zastopnikom prebivalstva, da je francosko poveljništvo odločeno, da bo ostalo nepristransko pri borbi.

Opazja se, da se je zadržanje Francozov ob priliki zadnjih krvavih dogodkov bistveno spremenilo, kajti dosedaj so se zasedbene čete postavile vsakokrat očitno na stran separatistov.

Protiseparatistično gibanje se širi

BERLIN, 14. Brzojavke iz Londona poročajo, da je policija s pomočjo poljske žandarmerije izgnala separatiste iz vladne palače. V Ludwigsalenu in Frankentalu so meščani zasedli državne urade, ki so bili dosedaj v rokah separatistov. Francoska oblastva so prepovedala policiji, da bi pomagala pri akcijah proti separatistom.

Mussolini pregleduje vladno listo

Kandidati za Julijsko Krajino.

RIM, 14. Kakor znano, so se liberali in nekateri socialni demokrati v doli fašistovskemu pritisku. Na vladni listo bodo potemtakem kandidirali on. Orlando in Pasqualino Vassallo (za Sicilijo), De Nava in Fera (za Kalabrijo), De Nicola (za Napoli). Mussolini je torej končno vendar uspel. Sicer ga ta pridobitev vsaj na videz precej stane. V znanem pismu na župana v Palemu ter na predsednika razpuščenega fašistovskega volilnega odbora je on. Orlando izjavil, da se sicer da vključiti v vladno listo, toda s tem še ni rečeno, da se je odlovedal svojim liberalnim idejam. Radi tega stopa med fašistovske kandidate le pod pogojem, da stranka, ki je sedaj na vladi, ne dotakne bistvenih točk sedanje ustave. Ako je hotel Mussolini pridobiti zase on. Orlando in s tem tudi ostale ugledne liberalce in soc. demokrate, je moral hočeš-nehčeš precej popustiti od programnih točk, ki jih je začrtal na zadnjem fašistovskem zborovanju. Takrat je udrihal po liberalizmu, takrat je izjavil, da sprejme na svojo listo, poleg fašistov, le tiste, ki se odpevajo disciplini svojih strank in idejam, ki niso fašistovski. Mogoče je bil takrat še optimist glede fašistovskih postojank na jugu, ali pa je mislil, da se mu bodo liberalci in demokrati kar sami ponujali. Toda to pot se je nekoliko vrátil. Liberalci in soc. demokrati so se zavedali svoje trdne pozicije v južnih krajih in Mussolini je zadel na precej trd oreh. Končno je moral vsaj na videz popaziti na svoj bojevit govor na fašistovskem zborovanju in se vsaj moralno obvezati, da pusti ustavo v njenih bistvenih točkah nezpremenjeno. Formalno ni dal Mussolini sicer nikake obveze in brzokone bo tudi prišel dan, ko bo tudi na te obljube popabil, toda dejstvo je, da je moral precej upogniti hrbet pred liberalci in soc. demokrati, kar Mussolini zelo nerad stori. Sila je potemtakem morala biti precej velika. Mussolini krvavo potrebuje pomoči liberalcev in soc. demokratov; sicer bi njegova lista na jugu doživela poraz.

Oficijalna skupina soc. demokratov pod vodstvom bivšega ministra za pošto on. Di Cesarò je prekinila pagajanja s fašisti in sedaj se pripravila na samostojni volilni boj.

V ostalem je na volilnem pozorišču malo novega. Liberalci bodo postavili mnogo paralelnih list, na katerih bodo kandidirali tudi fašisti. Zelo živahno delovanje razvija demokratska zveza, ki jo vodi on. Bonomi. Opozicijska lista bo postavila v 8 volilnih okrožjih in menda tudi v Julijski Krajini. Nitičijev pristavi on. Amendola nastopi v Kampaniji in pokrajini Lazio. Danes je prišel triumvirat (vodstvo) p. polarske stranke s proučevanjem položaja, ki je nastal, ko je on. Meda postal vodstvo stranke pismo, v katerem zahteva, da stranka opusti strogo opozicijski volilni program, sicer on ne bo kandidiral. Na drugi strani bo moralo vodstvo brzokone predikati izključitev levicarja on. Migliobija s kandidatske liste. Miglioli ima namreč za sabo veliko volilcev, posebno v pokrajini Cremona,

Vladna lista za Julijsko Krajino

RIM, 14. Ministrski predsednik Mussolini je danes dopoldne odobril končnoveljavno listo za volilno okrožje Julijske Krajine. Kandidati so ti-le: 1) On. stotnik avv. Francesco Giunta, vojni prostovoljec, glavni tajnik fašistovske stranke, načelnik Julijskega fašizma, drzni začetnik protiboljševske vetaje, poslanec v zadnji legislaturi. (Na gotovo lastnost Giunte je Stefani hote ali nehoti pozabila. - Prip. ured.). 2) On. stotnik Giovanni Banelli, Tržačan, vojni prostovoljec, odklikovan za vojaško hrabrost, poslanec v zadnji legislaturi. 3) On. stotnik Luigi Bilucaglia, vojni invalid, vojni prostovoljec, načelnik istrskega fašizma, poslanec v zad. legislaturi. 4) Poročnik Pier Arrigo Barnaba, odklikovan z zlato svetinjo. 5) Dr. Cone Francesco Tullio, tehnik in znameniti poljedelec v furlanski pokrajini. 6) Prof. Pier Silverio Leicht, redni profesor zgodovine italijanskega prava na vseučilišču v Bologni, poleg tega furlan. zgodovinar. 7) On. dr. Alessandro Duda, Dalmatince, vojni prostovoljec, neumorni borilec za jadranske pridobitve, bivši poslanec, izvoljen v rimskem volilnem okrožju. 8) Stotnik prof. Giov. Mrach, vojni prostovoljec, ravnatelj fašistovskega glasila «Azione» v Puli. 9) Avv. Piero Pisenti, načelnik furlanskega fašizma, ravnatelj videmskega lista «Il Giornale del Friuli», bivši prefekt furlanske pokrajine. 10) On. poročnik avv. Fulvio Suvich, Tržačan, vojni prostovoljec, poslanec izvoljen v Trstu. 11) Arturo Ravazzola, železnikar, organizator furlanskih sindikatov, fašistovski kandidat že v l. 1921. 12) Major avv. Luigi Russo, predsednik Furlanske zveze bojevnikov, večkrat odklikovan za vojaško hrabrost. 13) Rag. Luigi Spezzotti, ki. komisar v Vidmu. 14) Avv. Amerigo Ventrella, vojni prostovoljec, predstavitelj nekdanje iredentistične liberalne stranke. 15) On. avv. Francesco Marani, nekdanji italijanski poslanec v avstrijskem parlamentu in od tedaj dalje vztrajen zagovornik jadranskega italijanstva. (Stefani).

Mornarski pakt podpisani

RIM, 14. Sinoči ob 21. uri je bil podpisan v navzočnosti ministrskega predsednika on. Mussolinija in komisarja za trgovsko mornarico ter ministra za pošte in brzojav on. Ciano «pactum sine nomine» med zastopniki Zveze brodolastnikov, Brunelli Domenico, Oscar Cosulich in Emanuele Vittorio Parodi ter zastopnikom komandanta D'Annunzio Antonio Masperijem.

Pomorska konferenca v Rimu otvorjena

RIM, 14. Pod predsedstvom De Ribena, švedskega delegata, je bila danes ob 16.30 otvorjena v palači Valentini konferenca stalne posvetovalne komisije Društva narodov za

Poljski zunanji minister o zunanji politiki

Odnosaji Poljske napram evropskim državam — Baltička konferenca

VARŠAVA, 14. Zunanji minister Zamoycki je v daljšem govoru razložil parlamentarni komisiji svoj zunanji-politični program. Govornik je poudarjal važnost priznanja »de jure« sovjetske vlade s strani Anglije in Italije ter je izrazil upanje, da bo obnovitev gospodarskih odnosov med Rusijo in drugimi državami, med temi Poljsko, jamčila za miroljubno politiko Rusije. Kar se tiče Nemčije, je glavni problem obnovitev njenih financ in rešitev odškodninskega vprašanja. Sedanja nemška mentaliteta ne jamči, da bo Nemčija krenila na pot miroljubne evolucije na podlagi, ki so jo ustvarile mirovne pogodbe; in to dejstvo je priložilo Poljsko, da nadalje ostane v neprestanem stiku z državami, ki čuvajo mir in skrbijo za vzdrževanje normalnih odnosov med evropskimi državami. MacDonaldov govor nam vpliva upanje, da bodo na podlagi sporazuma med Francijo in Anglijo sprejete francoske zahteve. Na ta način bo dano zadoščenje vsem prijateljem evropskega mira.

Minister je izrazil svoje zadoščenje, da je prišlo med Francijo in Čehoslovaško do pogodbe. Zamoycki zaupa v evolucijo in napredek odnosov med Poljsko in Čehoslovaško. Glede vprašanja Memela je minister dostavil, da proučuje to vprašanje

komisija, ki jo je delegiralo Društvo narodov, ki mora rešiti to važno vprašanje z ozirom na vzdrževanje miru in gospodarski razvoj Evrope. Žalibog, Litvinska ne upošteva teh zelo važnih razmotiranih Konferenco baltičkih držav, ki bo pričela jutri v Varšavi, niso izvale izredne potrebe sedanega trenutka; konferenca je samo perijodičen sestanek zunanjih ministrov takih držav, ki inajo gotovo število skupnih toliko gospodarskih, kolikor političnih interesov. Konferenca, je zaključil Zamoycki, ni naperjena proti nikomur. Konferenca si je stavila nalogo, da izvrši pozitivno delo za miroljuben razvoj naših držav.

Francosko-ruska pogajanja pretrgana?
PARIZ, 14. »Echo de Paris« poroča: »Zdi se, da so se v zadnjem času naredili koraki za otvoritev pogajanj med Francijo in sovjetsko vlado. Dosedanja poizkusi pa niso dovedli do nikakih uspehov ter so potrdili le to, kar se je pričakovalo od slabe volje sedanje ruske vlade z ozirom na odnosaje s Francijo.

Pred stavko pristaniških delavcev?
LONDON, 14. Pogajanja med pristaniškimi delavci in delodajalci se nadaljujejo. Vendar najbrže ne bo mogoče doći spoznanja med obema strankama radi nepopustljivosti pristaniških delavcev na eni in gospodarjev na drugi strani. Razen londonskih so pa drugi gospodarji pripravljene na koncesije.

DNEVNE VESTI

Dve avdijenci

V listih čitamo dve važni poročila. Zanimivi sta ti dve poročili v tem hipu. Vesti sta iz Rima. Prva vešt priprave, da je prefekt za Trentin in Poadižje (prejše južno Tirolsko) obiskal bivšega ministrskega predsednika Luzzattija, ki ga — kakor naglašajo poročila — smatrajo v Italiji kot »zaščitnika narodnih manjšin«. Druga vest pa se glasi, da je sedanji ministrski predsednik Mussolini sprejel isti dan istega prefekta, ki da mu je poročal »o političnem položaju v Trentinu in v Poadižju«, kakor tudi »o nekaterih drugih upravnih in političnih problemih onega ozemlja.

Zanimivo bi bilo vedeti, kak namen je nasledoval gospod prefekt s svojo avdijenco pri možu, ki ga »v Italiji smatrajo kot zaščitnika narodnih manjšin«? Ali je hotel morda — to se zdi sicer težko verjetno po vsem dosedanjem postopanju z nemško narodno manjšino v Poadižju — nekoliko poučiti, kaka naj bi bila pametna in za državo koristna država manjšinska politika? Ali sta morda ti dve avdijenci v kaki stvarni zvezi med seboj? Z ozirom na to vprašanje je treba obzlatovati, da poročila ne označata vrstnega reda teh dveh avdijenc. Ali je bil prefekt poprej pri »zaščitniku narodnih manjšin«, ali pri ministrskem predsedniku? Če je bil prej pri prvem, bi mogli morda tema avdijencama pripisovati vendar neki poseben pomen z ozirom na dejstvo, da je prefekt poročal »o političnem položaju v Poadižju« in »drugih političnih problemih«, in pa z ozirom na dejstvo, da sta bila — kakor poročilo izrecno naglašajo — prisotna tudi državna podtajnikinja Finzi in Acerbo.

Previdnost, ki nam jo nalagajo vsa dosedanja izkustva, nam seveda ne dovoljujejo, da bi iz teh avdijenc izvajali kakke posebne nade. Kogar so vedno tepla in grenka razočaranja, ne more tako lahko postati iz pesimista optimist. Vendar pa smo smatrali za svojo dolžnost, da opozorimo na ti dve avdijenci z ozirom na notorično dejstvo, da sta si bila Luzzatti in Mussolini vsaj doslej precej navzkriž s svojo ideologijo o manjšinski politiki. Glede Luzzattija opozarjamo na njegov nedavni tozadveni članek v »Corriere della Sera« (ki smo ga posneli tudi mi), glede Mussolinija pa na njegovo dosedanje praktično manjšinsko politiko. Istodobnost teh dveh avdijenc rečnega prefekta je — če ne stvarnega efektivnega pomena — pa vsaj — interesantna.

Pred kratkim se je vršila v Zuerichu konferenca odbora Udruga za Društvo narodov za manjšinska vprašanja, na kateri se je razpravljalo tudi o položaju narodnih manjšin v Italiji. O konferenci sami bomo obširneje poročali v nedeljsko številki.

V znamenju sporazuma...

Na Opčinah so priredili dne 10. t. m. tamnošnji fašisti ples v proslavo jugoslovensko-italijanskega sporazuma. Plesali so pod italijansko in jugoslovensko zastavo. Godci so svirali italijansko himno, jugoslovenske pa niso mogli, ker je — niso znali. Pač pa so zasvirali »Po jezeru«. Tudi dobro. Bila je vsaj dobra volja, če je bilo namreč vse to iskreno mišljenje in ne morda v kakke druge posebne namene! Morda kot vaba za — prihodnje volitve. Na vsak način opozarjamo naše ljudstvo, naj bo skrajno previdno in naj ne bo zaupljivo napram nikomur, ki bi hotel ta dogodek izrabljati v označeni namen!

Na Opčinah so torej naši dosedanja nasprotniki kazali eno stran medalje. Drugo in drugačno pa so pokazali dogodki, ki so se odigrali te dni v Marezjgah v okraju koprskem. V soboto se je — v družbi svojih očetov in sorodnikov — vračalo domov iz koprskih zaporov tistih 7 mladeničev, ki so bili zaprti zaradi znanih dogodkov povodom zdajnjih volitev. Na potu pa jih je čakala gruča fašistov ter jih sprejela s streli iz revolverjev in s kamenjem. Napadeni mladeniči so se ali naslednji dan pritožili k orožnikom v Marezjgah. Sedaj pa čuje, kaj se je zgodilo potem! Orožniki so pozvali k sebi napadalec, ki so se spremenili v — tožitelje, češ, da so bili oni napadeni! Izdalo je, Orožniki so fašiste izpustili in zaprti napadene mladeniče z njih stariši vred! Vsa vas je bila razburjena. Zbrala se je deputacija, ki se je podala k orožnikom, da bi pojasnila dogodek. Orožniki pa so jim grozili in jih vrgli na cesto. Vsa vas je bila potrta. Zenske in otroci so jokali. Oče enega mladeničev se je hotel obsediti od žalosti. Naslednji ponedeljek pa se je zbralo kakih trideset vaščanov, ki so se nepotilno naravnost v Koper k orožniškemu poveljniku. Ta jih je sprejel najvulnevše. Ko je slišal, kaj se je zgodilo, je zagotovil, da bodo aretirani takoj izpuščeni. Objubil je tudi, da bodo oni fašisti kaznovani. Če bi se pa zopet pripetilo kaj podobnega, naj ne hodijo k orožnikom v Marezje, marveč naj pridejo naravnost k niemst! Ljudje so se potolaženi vrnili domov, kjer

so že našli mladeniče izpuščene. Ako bi vi višji funkcionarji postopali po lepem zgledu pravičnega orožniškega poveljnika v Koper, bi se vendar polagoma pomirili duhovi med našim izmučenim ljudstvom.

Naj ugotovimo še, da rečni izprienci neprestano terorizirajo vsa vas, da nimajo ljudje nikoli miru pred njimi. Zopet in zopet opozarjamo oblastva in vodstvo fašistovske organizacije, naj pride že enkrat do spoznanja, kaksi elementi so se vrnili v fašistovske vrste ter da je že skrajni čas, da začnejo čistiti, ker tisti ljudje zlorabljajo svoje pretežno pripadništvo k fašistovstvu za izvajanje svojih grdih nagonov.

Zahvala. Svetoviranski vrtec si šteje v prijetno dolžnost se zahvaliti vsem, ki so količkaj pripomogli, da je »Stritarjev večer« uspel tako lepo. V prvi vrsti gre zahvala vrlému domačemu širou znanemu in vedno požrtvovalnemu pevskemu moškemu in ženskem zboru, vnetim igralcem in njihovi vsega priznanja vredni režiserki, vrli godbi, kakor tudi g. Sorčevi za brezplačno napravo sodnih tistik. Vsem, vsem velja naša in naših otrok iskrena zahvala!

Družbene vesti
Sokol pri Sv. Jakobu. Necoč odborova seja v navadnih prostorih. Zelina točnost in udeležbo vseh. — Starosta.

Iz tržaškega življenja

Padla v škaf vrele vode. Včeraj predpoldne se je na Opčinah pripetila strašna nesreča, katere žrtev je bila komaj 14-mesečna Valerija Ginerva, stanujoča v omejeni vasi v hiti št. 406. Otroče je stopicalo okrog matere, ki je v kuhinji pripravljala žehto. V hipu, ko se je mati za hip odvrnila, se je mala Valerija približala k škafu vrele vode. V svoji otroški nevednosti je menda hotela pljuscati po vodi. Zgodilo se je, kar je bilo skoro neizogibno: ko se je nagnila nad škaf, je izgubila ravnotežje ter padla v vrelo vodo. Prihitela je mati in otroka izvlekla iz škafa. Nato je vsa obupana hitela k sosedovim prositi pomoči. Nekdo je obvestil o dogodku rešilno postajo. Zdravnik, ki je kmalu potem prihitel na lice mesta, je dognal, da ima mala nevarne opekline po vsem zgornjem delu telesa, posebno po prsih, rokah in po vratu. Mala ponesrečenka je bila prepeljana v mestno bolnišnico, kjer je po dolgih in strašnih mukah sinoči izdihnila.

Izvanredni dogodki treh mornarjev. Mornarji Just Segala, Ivan Copetič in Oskar Ban, vsi trije vkrcani na parniku »Duino«, so si v prostem času služili denar z razpečevanjem ponarejenih bankovcev. »Kšeft« se je dobro izplačal, četudi ni bil pošten. Pa možje niso bili tako tankovestni. Pridno so razpečavali ponarejene 50-lirske bankovce »Banca d'Italia«, tako pridno, da je nekoga lepega dne varnostno oblastvo zvedelo za njihovo trgovanje in mu mahoma napravilo konec. Čedna trojica je prišla ob postranski zaslužek in — kar je še najhuje — ob prostost. Pri aretaciji so imeli iznajdljivi pomorščaki pri sebi skupno 7 ponarejenih bankovcev. Vsi trije so dobili brezplačno zavetje v... pribezališču grešnikov v ul. Coroneo.

Kako je izgledala listnica. Predsinočnjim je dospel v naše mesto mornar Josip La Rocca, star 38 let. Nastanil se je v nekem hotelu v starem mestu. Predno je legel k počitku, je bil moč tako previden, da je spravil pod blazino listnico, v kateri je bil spravljen znesek 1000 lir. Mislil je, da bo tam varna pred dolgimi prsti nepokornicev, a hudo se je zmotil. Drugo jutro je vstal ter se odstranil za hip iz sobe. Ko se je vrnil, ni bilo nabasane listnice nitiher. Jel je premišljati, kdo bi mu jo bil neki izmaknil. Koletno je njegov sum padel na sopotnika, 25-letnega Andreja Como, s katerim se je seznanil na potovanju. Podal se je na policijski komisariat v ulici Sanità ter povedal tamošnjemu uradniku za deva. Como je bil aretiran, a listnice niso našli. Mladenič trdi, da je nedolžen.

Arencija osumljena. Pred kratkim smo poročali, da je na zagoneten način zmanjkalo iz blagajne menjalničarja Cristofidisa, ki ima svojo menjalnico na obrežju Tre Novembre, vrednostnih papirjev in denarja v znesku 45 tisoč lir. Blagajna je bila odprta s ponarejenimi ključi; istotako tudi vrata menjalnice. Tat je imel očitno izredno priliko, da je mogel ponarediti te ključe, zato je moral imeti pogostoma odpravitelj v menjalnici. Sum policijskih organov je padel na blagajnika Karla Novotny, starega 26 let, uslužbenega pri Cristofidisu. Osumljenec je bil aretiran.

Vesti iz Goriškega

MESTNE VOLITVE V GORICI

Krajevna organizacija za mesto Gorico političnega društva »Edinost« v Trstu je na zborovanju dne 9. t. m. urazložila, da bodo goriški Slovenci imeli pri prihodu drž-zbornih volitvah prišlo šteti svoje glasove in siri-

mirati svoj narodni občaj ne samo v Gorici, temveč po celi državi, da po drugi strani ob danem političnem položaju na naše podpirati katerokoli drugo stranjo, — abdicila, pozvati slovenske volilce v Gorici, da se dne 17. t. m. vzdržijo volitev v mestni svet goriciški.

Iz tržaške pokrajine
Iz Postojne. Godbeno društvo v Postojni priredi v nedeljo dne 17. t. m. v prostorih hotela »Paternost« plesni venček, za katerega vlada veliko zanimanje. Dvorana bo okusno dekorirana, orkester pomnožen, da bo imela plesa željna mladina dovolj potrebnega razvedrila. Tudi za druge udobnosti je dobro poskrbljeno. Omenimo naj tudi, da je došel za ta večer izvrsten vipavski rizling, ki je nad vsako kritiko. Na sporedu so serpentine, korijandoli, lopki itd. Dostojno oblačene maske so dobrodošle. Prijavljenih je že več skupin iz vseh delov sveta, tako da je upati na najboljšo zabavo. — Upamo, da bo cenj občinstvo znalo ceniti pomen godb. društva, ki se nahaja v skromnih finančnih razmerah, kar v največjem številu.

Borzna poročila.
Valuta na tržaškem trgu.

ogrske krome	0.07	0.06
avstrijske krome	0.0622	0.0627
čehoslovanske krome	46.70	67.10
dinarji	36.20	28.45
leji	11.25	12.—
marke	—	—
dolarji	38.—	32.10
francoski franki	102.26	102.76
švicarski franki	89.—	402.—
angleški funti papirnati	90.06	99.30

Mali oglasi

SLUŽKINJA, mlada, večta vseh hišnih del, se išče. Via Piccolomini 4, L. Janoviz.

MALO POSESTVO v Križu pri Tomaju, se proda. Cena po dogovoru.

TROPINOVEC, domač, prodaja Anton Della Schiava, Sveto pri Komnu.

KRONE, srebro, zlato in platin kupujem. Plačam več kot drugi. Zlatarna Povh Albert, Trst, via Mazzini 46.

BABICA, avtorizirana, sprejema noseče. Nizke cene. Govori slovensko. Tajnost zametena. Slavec, Via Giulia 29.

PRAVA
Ječmenova kava
Kneipp

najboljše hranilno sredstvo za otroke in šibke in nerodne osebe, ki ne smejo piti prisne kolonijalne kave, je zopet na prodaj v vseh prodajalnah.

NE ZAUPAJTE ponaredbam, ki se razpečavajo pod našim imenom in proti katerim se bo postopalo sodniško. Prava Ječmenova kava Kneipp se prodaja v vrečkah, ki nosijo Kneippovo sliko s njegovim podpisom ter besedilo: **Caffè Malto Kneipp.**

Pooblaščenec za celo Italijo: **Max Frank, Via Uberti 13, Milano (20).**

BANCA ADRIATICA

Ustanovljena leta 1905.
Delniška glavica Lit. 15.000.000 — popolnoma vplačana.
Glavni sedež: Trst, Via S. Nicolò 9 (Lastna palača). Podružnici: ABBAZIA, ZARA.

Olajšuje vsako trgovsko operacijo z Jugoslavijo in z vzhodnimi deželami

Daje subvencije na blago, efekte in vrednosti

Otvorja kreditivne za nakup blaga. — Inkasi efektov in računov. Informacije. — Kupuje in prodaja dinarje in druge valute. Jamstvena pisma in druge operacije po najugodnejših pogojih.

Sprejemo vloge v lirah na hranilne knjižice in jih obrestuje po 4% letno neto, a vloge na tekoči račun po 4% t; vezane vloge proti odpovedi obrestuje najbolje po dogovoru.

Sprejemo vloge v Dinarjih ter jih obrestuje najbolje po dogovoru.

Izvršuje nakazila v lirah in dinarjih za Jugoslavijo

PODLISTEK
JEČA
(La Goble) (59)
Poslovenil F. P.

A sedaj — njena tašča je imela v tem oziru prav — kaj bo morala sedaj prenašati v pogledih, v besedah svojih prijateljev? In ne samo svojih prijateljev, temveč sploh vseh oseb iz njene družbe? Čemu bi nadalje lagala, in koga naj bi s tem še varala? Nakrat — kakor se pač dogaja v hipih skrajne nesreče — in z odporom, ki je bil skoraj divj, z odporom preganjane zver, ki grize in ujeđa, se je vzvračala, uprla s svoje strani svoj pogled v taščo ter rekla, rabeč pri tem nalašč besede, katere naj bi jo kar najbolj razžalile:

— Da, je res, da ljubim Saintenoisa. Ljubim ga, me razumete? Ljubim ga. In kaj potem? Le pojdite povedati svojemu Ivanu-Mariji, ki vas je poslal, da mi iztržete to priznanje. Tak način je popolnoma njegov! Posrečilo se mu je... In sedaj me ne mučite več.

V tem hipu je začelo taščo močno biti srce in pri misli na nevarnost, ki jo je predstavljal ta izjava nepokorne žene, jo je obhajala groza po vsem životu. Da bi nasto-

ABSOLVENT državne trgovske šole, z vedno časno bančno in špedicijsko prakso, išče katekole službe. Naslov pri upravnistvu.

25-LETEN uradnik, zmožen knjigovodstva, strojepisja in geometričnega risanja, govori in piše slovensko, italijansko in nemško, išče primerne službe na deželi. Cenjene ponudbe pod kiro »Sposoben« na upravništvo.

ZLATO, srebro, briljante, plača po najvišjih cenah, Pertot, Via S. Francesco 15, II.

Odlikovana krojačnica za ženske obleke

L. VALCINI

Trst, Via Ireneo della Croce 10, pritičje (v bližini gledališča Rossetti)

posojuje

nove kostume za maske

lastnega izdelka

za gospe in gospoda.

Sprejemajo se naročila za plesne in navadne obleke. Tokom plesnih prireditev odprto do 6. ure jutraj

COOPERATIVE OPERAIE

(DELAVSKE ZADRUGE)

Usled koncentracije popolne likvidacije

Skladišča oblek

v ulici Raffineria št. 3 (vogal Piazza Garibaldi)

vse v prvem nadstropju

bo ostalo skladišče zaprto v soboto 16. in v ponedeljek 18. februarja.

Odpretje v torek 19. februarja

Prenovljena izbira in novi popusti na cenah do popolnega izčrpanja vseh predmetov.

Tu se je za hip ustavila. Ali naj pove ono grozno resnico, katere breme nosi že leta v svojem srcu? Pohajale so ji besede, ko je hotela odkriti to kruto skrivnost, ki jo je toliko časa držala v sebi. Sicer pa čemu bi jo odkrivala? Ta ženaka, ki je njenega sina tako malo ljubila, bi gotovo ne občutila istega strahu kakor ona pred možnostjo, da bi sin znal potemat očeta. Nato je nadaljevala:

— »Toda, moja uboga Sabina, jaz sem spoznala že pred več leti, da je Saintenois vaš ljubavnik. Hočete, da vam povem, od kdaj traja vajino razmerje?... Od tedaj, ko sta bila v morakem kopalšču, medtem ko se je Ivan-Marija nahajal v Nerisu. Mala hčerka ni od mojega sina. Tudi to sem ugenila že prvi dan. Varnato niste zaupali, ker ste se bali, da se ne bo dal pridobiti za vašo trditve o predčasnem porodu. Ali ni tako?... Torej! Dasi ni ta otrok od moje krvi, ste vendar videli, kako sem ga poljubljala in razvajala. Vi ste se seveda vzdrževala in ga niste imela na zunan preveč rada, ker niste hotela, da bi se videlo, na kateri strani je vaša večja ljubezen. In zakaj to? Ker ste mati. Torej mora le mati, ki je v vas, razumeti že po samem tem, kakor se izražate, koliko ljubim jaz svojega Ivana-Marijo. Ker nisem hotela, da bi kaj izvedel, ker sem hotela, da ne sme prav nič vedeti, sem postala s svojim molkom vaša sotrižnica.

Dakje.